

Lịch sử dân tộc bắt đầu từ huyền thoại...

Theo truyền thuyết, lịch sử nước ta khởi đầu từ năm 2879 TCN, khi Kinh Dương Vương làm vua nước Xích Quỷ. Bờ cõi nước Xích Quỷ phía Bắc giáp hồ Động Đình (Hồ Nam, Trung Quốc), phía Nam giáp Hồ Tôn (phần đất ven biển miền Trung Việt Nam), phía Tây giáp Ba Thục (Tứ Xuyên, Trung Quốc), phía Đông giáp biển Đông. Kinh Dương Vương lấy con gái vua hồ Động Đình, sinh được một người con trai đặt tên là Sùng Lãm. Sùng Lãm nối ngôi, xưng là Lạc Long Quân.

Our nation's history begins with legends...

According to legend, the country of Vietnam starts in 2879 BC, when Kinh Dương Vương became the king of Xích Quỷ. The territory of Xích Quỷ expanded to Dongting Lake (now Hunan Province, China) in the North, Hồ Tôn (the coastal land strip in present-day Central Vietnam) in the South, Bashu (Sichuan, China) in the West, and Eastern Sea in the East. Kinh Dương Vương married a daughter of the King of Dongting Lake and they had a son, named Sùng Lãm, who later succeeded his father to the throne, as Lạc Long Quân.

Lạc Long Quân kết duyên cùng tiên nữ núi Vụ Tiên là Âu Cơ, sinh ra một bọc trăm trứng, trăm trứng ấy lại nở thành trăm người con. Nhưng hai giống Rồng - Tiên khó lòng chung sống bởi người dưới nước, kẻ ở trên núi. Thế là Lạc Long Quân bèn đưa 50 con xuống khai phá miền biển cả, còn Âu Cơ dẫn 50 con lên vùng sơn cước. Họ lập làng, lập nước và trở thành tổ tiên của người Việt ngày nay. Tục truyền, người con cả trong số những người theo mẹ được tôn làm vua, gọi là Hùng Vương.

Lạc Long Quân got married to Âu Cơ, a fairy from Vụ Tiên Mountain. Âu Cơ bore a womb of 100 eggs that hatched out 100 sons. However, Lạc Long Quân was a dragon living under water while Âu Cơ was a fairy living on the mountain; it is hard for them to remain together forever. Thus, Lạc Long Quân took 50 of their sons to coastal regions, while the 50 others followed their mother to the mountains. They established villages and became ancestors of the Việt people. The oldest among Âu Cơ's followers was elevated to the status of king, called First Hùng King.

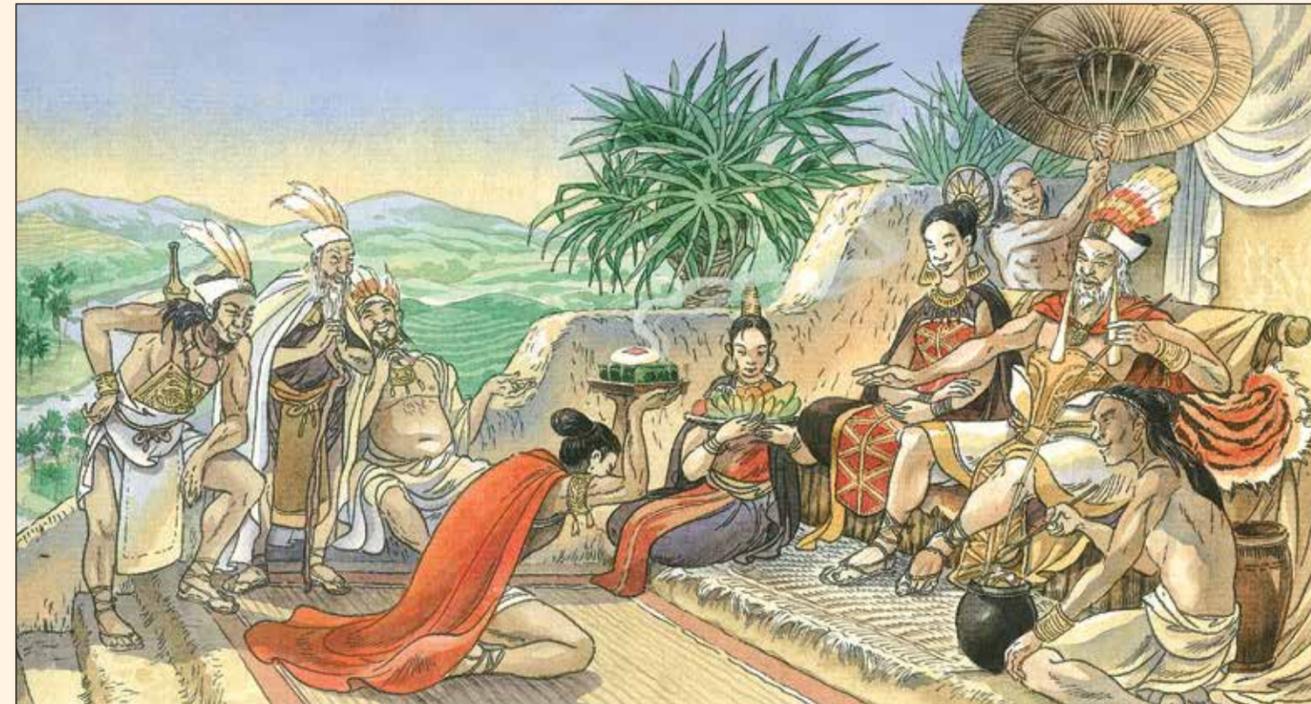
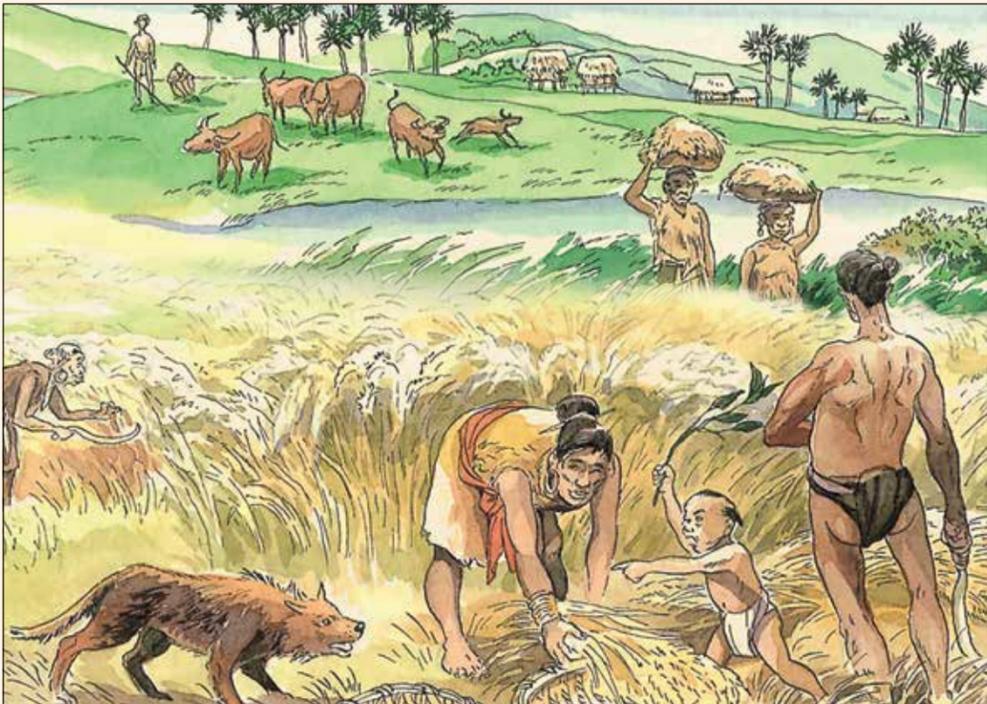

Lần theo các dấu tích khảo cổ học, khoảng mấy nghìn năm trước, từ hang động vùng núi Đọ xứ Thanh, Bình Gia xứ Lạng..., tổ tiên người Việt tiến xuống chinh phục các đồng bằng ven sông Hồng, sông Mã, sông Cà (sông Lam). Với đôi bàn tay khéo léo và trí thông minh, sáng tạo, họ đã thuần dưỡng cây hoang dại thành cây trồng theo mùa vụ, thay thế những mảnh đá, mảnh tước ghè đẽo thô sơ bằng những công cụ kim loại. Một nền văn minh mới đang dần nảy nở.

According to archaeological discoveries, about several thousand years ago, from caves in Mount Đọ of Thanh Hóa Province and Bình Gia of Lạng Sơn Province, ancestors of the Việt people moved to and explored the deltas of such rivers as Hồng, Mã, and Cà. With their skillfulness, intelligence and creativity, they domesticated wild plants into crops and replaced roughly-chipped stone tools with metal ones. A new civilization was budding.

Đến khoảng năm 700 TCN, người Việt cổ bước vào thời kì Văn hoá Đông Sơn. Họ đã đạt đến đỉnh cao về kĩ thuật, thẩm mỹ chế tác đồ đồng, tiêu biểu như trống đồng Đông Sơn. Bên cạnh đó, họ cũng đã bắt đầu sử dụng đồ sắt. Nền văn hoá - văn minh thịnh đạt ấy đã thúc đẩy hình thành nhà nước sơ khai ở miền lưu vực sông Hồng - nhà nước của các vua Hùng.

Around 700 BC, the ancient Việt people entered the Đông Sơn Culture during which they reached the technical and artistic peaks in casting bronze products, such as Đông Sơn bronze drums. Besides, they started to use iron tools. That flourishing culture and civilization helped to lay the foundations for the debut of an early state in the Red River Delta – the State of Hùng Kings.

Các vua Hùng lấy tên nước là Văn Lang, đóng đô ở Phong Châu (Phú Thọ bây giờ). Con trai của vua gọi là *lang*, *đạo*; con gái gọi là *mệ nàng* (*mị nương*). Giúp việc cho vua có các *lạc hầu*, *lạc tướng*. Người dân thời này được gọi là *lạc dân*. Trong làng, trong nước bắt đầu chia ra kẻ giàu người nghèo nhưng chưa rõ nét.

The Hùng Kings named their country Văn Lang and established the capital in Phong Châu (present-day Phú Thọ Province). The Kings' sons were called *lang*, *đạo* while daughters *mệ nàng* or *mị nương*. The Hùng Kings ruled through *lạc hầu* (civilian chiefs), *lạc tướng* (military chiefs). Civilians were called *lạc dân*. The embryonic division between the rich and the poor started to be seen at villages and in the country.

Người dân bản chất thuần hậu, chất phác, chủ yếu làm nghề trồng trọt. Họ cấy cày trên những mảnh ruộng của làng nước. Cây lúa tẻ dần trở thành cây lương thực chính thay cho lúa nếp. Với những sản vật từ đồng ruộng, người Việt đã chế biến thành những thức bánh đậm đà, giản dị như bánh chưng, bánh dày... mà đến tận ngày nay chúng ta vẫn thường gặp trong những dịp lễ Tết. Nhiều phong tục, nếp ăn, lối sống của người Việt đã được định hình từ thời ấy.

Việt civilians were good-natured and simple-hearted cultivators who grew crops in their village's rice-fields. Ordinary rice gradually replaced glutinous rice as the main cereal. Using products gathered from those fields, the Việt people made such simple cakes as *chung* and *dày** which are still prepared during the Tết holiday until now. Various customs and ways of life of the Việt people were formed during this period.

* Bánh chưng is made from glutinous rice, mung beans, fatty pork and other ingredients (black pepper, salt, fish sauce). The creation of bánh chưng was credited to Lang Liêu, a prince of the last Hùng king of the sixth dynasty (c. 1712 - 1632 BC). It was said that in choosing a successor among his sons, the monarch decided to carry out a competition in which each prince brought a delicacy representing the sincerity for the ancestors on the occasion of the Tết, whoever could introduce the most delicious dish for the altar would become the next ruler of the country. The eighteenth prince, Lang Liêu, who was the poorest son of the king, could not afford luxurious dishes and had to be content with everyday ingredients, such as rice and pork. Finally, he created one cake in the square form of earth called bánh chưng and one in the round form of sky called bánh dày from these simple ingredients. In tasting the dishes, the Hùng King found bánh chưng and bánh dày not only delicious but also a fine representation of the respect for ancestors. Therefore, he decided to cede the throne to Lang Liêu and bánh chưng, bánh dày became traditional foods during the Tết. Considered an indispensable dish of the Tết, bánh chưng is placed in the family altars in order to honor the ancestors and pray them to support the family in the new year.

Đến đời Hùng Vương thứ 18 là Hùng Duệ, năm 214 TCN, hơn 50 vạn quân Tần ồ ạt tiến sang nước ta. Đất nước rơi vào hoạ xâm lăng, triều đình lại đang trong lúc suy vi, không còn đủ sức tập hợp dân chúng đứng lên chống giặc. Lúc này, thủ lĩnh Thục Phán của bộ tộc Âu Việt láng giềng đã đứng lên, thay vua Hùng lãnh đạo cuộc kháng chiến chống Tần.

Under the reign of the 18th Hùng King, Hùng Duệ, in 214 BC, over half million Qin troops invaded our country. Then the court was too weak to be able to gather the mass for a resistance war. At the moment, Thục Phán, leader of the neighboring Âu Việt tribe, took the place to become the leader of the resistance.

Năm 208 TCN, kháng chiến thắng lợi, Thục Phán hợp nhất các bộ lạc rồi lên ngôi, lấy hiệu An Dương Vương, đặt tên nước là Âu Lạc. Ông đã cho xây dựng thành Cổ Loa (Đông Anh, Hà Nội ngày nay) thành một chiến lũy phòng thủ kiên cố bậc nhất thời bấy giờ. Cổ Loa có nhiều vòng thành xoáy theo hình tròn ốc (ngày nay chỉ còn lại dấu tích ba vòng: Thành Nội, Thành Trung, Thành Ngoại). Bên ngoài mỗi vòng thành đều có hào nước sâu bảo vệ. Tương truyền, An Dương Vương còn có nỏ thần Liên Châu, bắn một phát ra trăm mũi tên.

In 208 BC, the resistance was ended in success. Thục Phán merged all tribes and acceded the throne as King An Dương who named the country Âu Lạc. He had the Cổ Loa Citadel built in present-day Đông Anh District, Hà Nội, as one of the best fortifications then. The Citadel comprised many layers of alternate walls and moats, arranged in a spiral pattern. Nowadays, only vestiges of three layers (Outer, Middle and Inner) can be seen. It was also said that King An Dương owned a ‘magic’ crossbows which could fire hundreds of arrows at once.

* Cổ Loa Citadel

Vua Triệu Đà nước Nam Việt đánh Âu Lạc mấy lần đều thất bại bèn vờ kết tình hoà hiếu. Triệu Đà sai con trai Trọng Thủy mang lễ vật sang cầu hôn công chúa Mị Châu và xin ở rể. An Dương Vương cả tin nên mắc mưu sâu. Bởi thế, năm 179 TCN, Triệu Đà chiếm được Âu Lạc. Nước ta rơi vào thời kì nghìn năm Bắc thuộc. Năm 111 TCN, nhà Hán thay thế Triệu Đà, người Việt nổi dậy khắp nơi. Cuộc khởi nghĩa thắng lợi đầu tiên là của hai chị em Trưng Trắc, Trưng Nhị (Khởi nghĩa Hai Bà Trưng) ở Mê Linh (nay thuộc Hà Nội) vào năm 40.

Trying to invade Âu Lạc several times in vain, Zhao Tuo, King of Nam Việt, feign a partnership. He sent his son, Trọng Thủy, to propose marriage to King An Dương's daughter, Mị Châu. Trọng Thủy stayed with his in-laws, acting as a Trojan horse. Overconfident, An Dương was tricked. In 179 BC, Zhao Tuo occupied Âu Lạc. The millennium-long Northern domination started in Vietnam. In 111 BC, the Han replaced Zhao Tuo and the Việt people constantly rose up against oppression. The first successful rebel launched by Sisters Trưng in Mê Linh (present-day Hà Nội) in 40 AD.

Dân ta giành được quyền tự chủ trong ba năm. Đến năm 43, khởi nghĩa Hai Bà Trưng thất bại, nước ta lại mất chủ quyền độc lập. Sự xâm nhập của văn hoá Hán vào nền văn hoá bản địa ngày càng mạnh mẽ. Thái thú Sĩ Nhiếp người Hán đã đưa Nho giáo vào đất Giao Châu (lúc bấy giờ nhà Hán gọi nước ta như vậy). Bởi thế sử Việt mới coi Sĩ Nhiếp là *Nam Giao học tổ*. Đạo giáo, Phật giáo cũng bắt đầu được du nhập, và cùng với Nho giáo đã sớm thâm nhập vào đời sống tín ngưỡng của dân Việt.

The Việt people maintained their self-control for three years. In 43 AD, Sisters Trưng were defeated. Vietnam once again lost its independence. The Han cultural assimilation was very severe. Administrator Shi Xie (137–226), an official of the late Eastern Han Dynasty, introduced Confucianism into Chiao Chih commandery (the then name of Vietnam). So, Shi Xie was honored as “*Founder of education in Vietnam*”. Taoism and Buddhism were also imported and, together with Confucianism, infiltrated into Vietnamese people's spiritual life.

